

"На географската карта на светот, Република Македонија можеби не заема голем простор, но на историски и на културен план во земјава се напластиле богати слоеви на различни вери, култури и традиции, специфики", оценува епископ Хераклејски Климент.

Пишува: Кокан СТОЈЧЕВ

Неодамна, во организација на Фондацијата "Конрад Аденауер", како и на НВО "Институт за демократија - Societas Civilis" беше организиран форум на тема "Верски слободи и дијалог". Станува збор за исклучително важна тема, бидејќи прашањата на меѓуверскиот дијалог меѓу православноста, католиците и протестантите, го тангираат опстанокот на државата, но и внатрешните национални односи.

Во контекст на ова се покренала и други прашања како, на пример, дали е потребно во образованието да се предава веронаука или историја на религиите. Во овој момент, одговорот на овие прашања ги подели политичките партии, но не и носителите на верските заедници. Тие застапаат зад идеите за проширување на дијалогот меѓу верските конфесии но, исто така, и за изучување на веронауката, како извор на морални, етички и општествени вредности, кои во минатото биле спречени да се изучуваат од страна на одредени политички фактори.

ПАТОКАЗИ

Поглаварот на Исламската верска заедница во РМ, Реиз Ул Улема Хаџи Сулејман Реџеџи ги претстави основните вредности на исламската религија.

"Исламот сам по себе, за своите следбеници не претставува само религија, не само вера, туку тој е и патоказ за правните, за економските, за културните и за граѓанските права. Исламот е патоказ за развојот на едно сериозно општество, кое е изградено врз принципите на праведност и хуманост. Токму затоа исламската вера инсистира на целосно реализирање на верските слободи. За жал, времињата во кои живееме и твориме со себе носат тенденции на верска нетрпеливост. Поради ова, Исламската верска заедница во РМ, и исламот воопшто, инсистира на решавање и на изнаоѓање патишта за мирна разврска на проблемите, а особено се апелира на соживот и на толеранција меѓу луѓето. Исламот апелира на транспарент-

ПОГЛАВАРОТ НА ИСЛАМСКАТА ВЕРСКА ЗАЕДНИЦА ВО РМ, РЕИЗ УЛ УЛЕМА ХАѢИ СУЛЕЈМАН РЕЌЕПИ, ГИ ОБЈАСНУВА ВРЕДНОСТИТЕ НА ИСЛАМОТ

ЉУБИ ГО СВО

ност и токму заради тоа тој е отворен кон другите со однесување и толеранција", истакнува Реиз Ул Улема Хаџи Сулејман Реџеџи од Исламската верска заедница во Македонија.

Од своите верници исламот бара строго да ги почитува овие принципи, односно постулати:

"Прво, да се почитуваат човечката вредност и неговиот морал. Како добар пример за илустрација на овој случај е однесувањето на пророкот Мухамед Али Селам, кое треба да се земе за примера и во денешни времиња. Имено, се работи за настан, кога пророкот Мухамед Али Селам седеше со своите другари, а во меѓувреме се појави толпа луѓе, кои ги носеа посмртните останки на еден мртовец. Мртовецот беше Евреин, но во моментот кога толпата се придвижи, во знак на почит на починалиот Мухамед Али Селам стана на нозе, со исправен став. И тогаш еден од неговите другари го запраша: 'Зошто стана на нозе Господов пророку, кога трупот на мртовецот е на еден Евреин?'. Тогаш Мухамед Али Селам му одговори со прашање: 'Ако беше Евреин, не беше ли човек?', објаснува Реџеџи.

Второ, правда меѓу луѓето. Според исламските правила сите луѓе се рамноправни, како во правата, така и во обврските во секојдневниот живот. "Ова најдобро може да се види од поговорот на пророкот на Мухамед Али Селам, со која тој кажува: 'Сите луѓе се рамноправни, како забите на чешелот?' И нема разлика меѓу арапот и не-арапот. Исто така, нема разлика меѓу белиот и црниот и црвениот човек, предноста кај возвишениот Алах, односно Господ

се оценува со богојазноста и со најдобрите дела", вели Реиз Улема Реџеџи.

Трето, заштита на животот, на имотот и на честа, како исламска определба, Реџеџи повторно ја објаснува со зборовите на пророкот Мухамед Али Селам, кој велел:

"Кој ќе загине во одбрана на својот живот, тој има статус на маченик? Кој ќе загине во заштитата на својот имот, исто така, има статус на маченик? Кој ќе загине бранејќи ги својата чест и татковина, исто така, има статус на маченик".

Четвртиот постулат е заштитата на слободата. Во своите принципи и нормите, исламот ја заштитува слободата на мислење и на изразување на волјата на човекот, за слободно определување на верската припадност. Во Куранот, цитат 256 од Поглавјето Ел бакара, се истакнува:

"Нема насилство и не е дозволена присила во верата".

Петтиот принцип е изразувањето на милоста и на меѓусебното помагање. "Оваа вредност најдобро може да се сфати од цитатите на божијот пророк Мухамед. 'Милосливите ќе бидат омилоствени во Севишниот Алах - Господ Бог. Бидете милостиви во земјата за да бидете омилоствени од небото. Тој кој нема милост нема да биде омилоствен".

Шестиот принцип на исламот е културниот дијалог. Оваа исламска вредност, според Реџеџи, најдобро се препознава во Куранот, цитат 13, во кој се вели: "Овие луѓе, вистина е - ние ги создадовме од еден маж и од една жена, односно од еден татко и од една мајка. И создаде повеќе народи и племиња, сè со цел да се запознаете и да си

помагате меѓу себе. Најчесниот од вас кај севишниот Алах, Господ е оној кој е најбогобојазен".

Седмата норма во исламот е гаранцијата за заштита на правата на жената и на правата на етничките малцинства, во состав на една општествена политичка организација, која се вика држава.

Овие права исламот ги проповедал од VI и од VII век, па заради тоа разликата меѓу исламот и останатиот дел од светот е голема.

На пример, во англиското граѓанско право, во 1805 година сè уште се дозволувало мажот да ја продаде својата жена за не помалку од шест пени. "Или, пак, да го спомнам, граѓанското право на Швајцарија, која сè до почетокот на седумдесеттите години не им дозволуваше на жените да имаат гласачко право. Жената немала право да гласа, а ниту да биде изгласана", објаснува Улема Ручеви.

сила, а таа влијае врз социјалната трансформација на нашето општество. Порано или подоцна, без разлика на вера и нација, луѓето разбрале дека треба да живеат заедно и на ваков начин да ги отстранат меѓуконфесионалните и меѓуетничките нетрпеливости, кои произлегуваат како резултат на стравот од тоа да се биде поинаков од оној другиот.

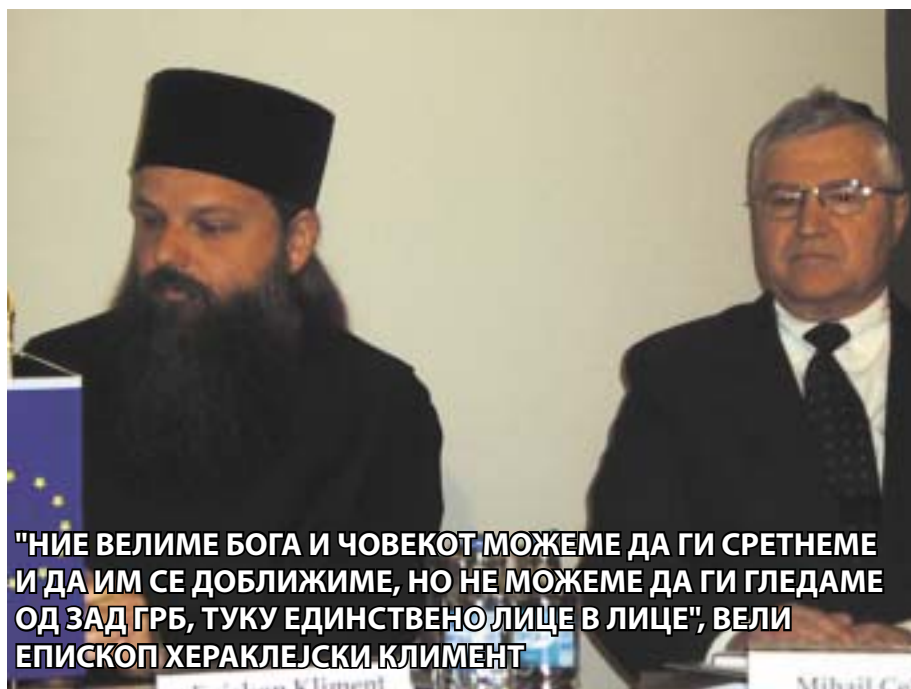
За да се постигне ова, човекот треба да употреби ефикасен метод, кој сите човечки конфликти ќе ги отстрани еднаш засекогаш од свеста: агесијата, пресијата или потчинетоста. Тие никогаш нема да се вратат на патот, доколку мирот се добива преку ефикасен метод, што се нарекува љубов. Но, доколку би излегле од нашиот маѓепсан круг ќе разбереме дека сите поединци, народи и нации се соочуваат со различни проблеми во ваква или во друга форма. Еден од овие проблеми е дезинтеграцијата на општествата, што произлегува од конфликтите, кои доаѓаат како по-

гообразни лица, бидејќи заедницата не постои надвор од себе. Заедницата постои исклучително за оние кои живеат и ја творат внатре. Ние велиме Бога и човекот можеме да ги сретнеме и да им се доближиме, но не можеме да ги гледаме од зад грб, туку единствено лице в лице, и само така, и само, тогаш се гледаме и се гледаме", вели епископ Хераклејски Климент, претставник на МПЦ.

"Инаку, уште во ранохристијанската сетодочна мисла, црквата е идентификувана како 'католики', што би значело католична или соборна. Како што забележува православниот теолог Оливие Клеман, во текот на илјада години црквата била отворена и прифаќала спектар на разновидни толкувања. Но, и покрај ширум отворените прегратки, таа во своите најскриени пазуви, постојано ја чувала светоста на две неразделни богооткриени тајни.

Првата тајна е тајната воплотувањето на Словето божјо, тоа дека Бог станал

ЈОТ "НЕПРИЈАТЕЛ"!

"НИЕ ВЕЛИМЕ БОГА И ЧОВЕКОТ МОЖЕМЕ ДА ГИ СРЕТНЕМЕ И ДА ИМ СЕ ДОБЛИЖИМЕ, НО НЕ МОЖЕМЕ ДА ГИ ГЛЕДАМЕ ОД ЗАД ГРБ, ТУКУ ЕДИНСТВЕНО ЛИЦЕ В ЛИЦЕ", ВЕЛИ ЕПИСКОП ХЕРАКЛЕЈСКИ КЛИМЕНТ

Прифаќањето на толеранцијата и ненасилството, денес е есенцијален одговор на политичкото, моралното и верското прашање. Потребата човекот да ги надмине сите пречки како, на пример, употребата на сила што е посебно прашање, како право се однесува на принципот на толеранција. Значи, на недискриминација. Исламската заедница на РМ, во име на исламот и на исламските норми, веќе демонстрира дека ненасилството и меѓуверската толерантност се силна пасивна сила против дискриминацијата, која со време се претвора и во вистинска

слидица на екстремни идеологии и злоупотреби на верата.

ДУХОВНИ ДОЖИВУВАЊА

"Православната богословска мисла не претендира холастички и теоретски да истражува за единството, туку нејзината цел е човекот да стане учесник во божествениот живот, приведувајќи го кон совршениот модел или образец на Светата столица. Ова единствено може да се разбере во соборот на бо-

човек. И втората тајна е тајната на Света тројца. Од оваа теологија произлегува нашето поимање на човекот и на црквата. Токму од оваа тројна перспектива есклицијалната поделеност меѓу христијаните, Вселенскиот патријарх Вартоломеј посебно го загрижува.

Во контекст на ова Клеман вели: "Личноста која е вистински верна на Христа, која бара да ги љуби дури и своите непријатели, која прво го бара тоа што е најдобро во другиот, бара елементи кои обединуваат".

Ова е клучот на екуменскиот и на меѓуверскиот дијалог, истакнува епископот.

"Ние живееме во епоха во која е императивен дијалогскиот израз и тоа од најразлични аспекти. Во неговата основа лежи поимањето на другоста, чувството за другиот, инаквиот и неговото прифаќање, кое не значи асимилација на различното во него, туку зрело за кохабитација и указ на заемна автентичност и посебност.

Значи, повторно и конструктивно откривање на самиот себе. Најизвесен пат кој може да доведе до валидна реализација и ефикасна контекстуализација на ваквиот процес на препознавање и на реконструирање на своето преку инаквото, се постигнува преку континуирано практикување на дијалог, на начин, во процес на размена на разговор и на дијалог, каде не постои опасност интервенцијата на другиот да го наруши неговиот интегритет, туку напротив да го зацврсти она што ќе се препознае како вредно и трајно. Поаѓајќи од сопственото разбирање на човекот и на комуникацијата меѓу луѓето,

православната црква придонесува во креирањето на современи модели на дијалог, а особено за меѓурелигиозниот дијалог.

Всушност, може да се каже дека во голема мера православната црква, екумената, во изминатиот век иницирала дијалог со повеќе христијански и нехристијански заедници. Сепак, за волја на вистината во религиозните заедници постојат и такви ултраконзервативни кругови, кои постоењето на инославните го доживуваат како закана за своето постоење и можеби ова е клучна точка со која на почеток секој верник сам со себе треба да расчисти. Меѓурелигиозниот дијалог нема цел да постигне единство во верата, туку доближување во ставовите на заедничкиот живот и заемното разбирање. Приоритетни општоважечки теми, кои се во фокусот на важниот дијалог се мирот, соживотот, правото на вероисповед, како дел од човековите права и слободи, социјалната рамнотежа, здравјето, екологијата итн. Доколку краен ефект од разговорот на овие теми од верскиот дијалог е отворање и приближување на општата прогресивна човекова свест, тогаш мислиме дека можеме да бидеме задоволни од почетокот на овој вид верски дијалог. Тоа значи дека потребите на современиот човек бараат глобален дијалог, а за да се одвива глобалниот дијалог потребно е темелно запознавање со другоста на другите култури и религии, кои ни се чинат сосема далечни. Нужно е да се здобиеме со знаење за луѓето, кои ѝ припаѓаат на друга религија, култура и нација. Преку дијалогот и разговарајќи со нив да се подготвиме да ги почитуваме нив-

ФОРУМОТ ПРЕДИЗВИКА ГОЛЕМ ИНТЕРЕС КАЈ ЈАВНОСТА, НЕНАД МАРКОВИЌ ОД НВО "ИНСТИТУТ ЗА ДЕМОКРАТИЈА - SOCIETAS CIVILIS" И ЕПИСКОП КЛИМЕНТ

ните позитивни традиции, а желбата да се запознае другото, различното, некогаш станува причина за љубов кон човештвото. Во дијалогот немаме одговорност само за себе, туку и за другиот. Почитувајќи ги најосновните принципи на дијалогот и на основните човекови вредности, кои почиваат врз правдата и прифаќањето на различноста, треба во сите човекови собитија да ги гледаме свои ближни.

Албанскиот архиепископ Анастасиј вели: "Имаме обврска своите уверувања да ги споделиме со другите луѓе, и најдлабоките духовни доживувања со кои

Бог нè дарувал, без ароганција, едноставно мирно, благородно, со знаење, почитувајќи ги личноста и слободата на соговорникот".

Дваесеттиот век ќе остане запомнет по два православни христијански значајни дијалози. Екуменскиот меѓу православните, католиците и протестантите, и меѓурелигиозниот, меѓу христијаните и нехристијанските конфесии. Овие дијалози продолжуваат да се развиваат во насока на нивните заклучоци и вродуваат со конкретни плодови во религиозниот и во општествениот живот на нашиот современик.

За прв пат во Македонија!

Британска
диплома од

STAFFORDSHIRE
UNIVERSITY

SU PROGRAMMES AT NYUS

Британска диплома
Македонска школарина

Можност за трансфер во UK

02/ 20 34 600

admissions@nyus.edu.mk

www.nyus.edu.mk